

สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ

.....

ผลการศึกษเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบิกามารคาในชนบทไทยในเรื่อง การสมรสของบุตร ซึ่งได้แก่อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตร แบบครอบครัวของบุตร ภายหลังจาก สมรส และการเลือกคู่สมรสของบุตรนั้น พบว่ามีปัจจัยหลายค่าที่เกี่ยวข้อง คือทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากร

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของบิกามารคาในการกำหนดอายุที่เหมาะสม ในการสมรสของบุตร ได้แก่ อาชีพ บิกามารคาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกร มักต้องการให้บุตรสมรส เร็วกว่ากลุ่มอาชีพอื่นคือในหมวดอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี และ ๒๐ - ๒๔ ปี และนิยมที่จะให้บุตรสาวสมรส ในหมวดอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี มากกว่าบุตรชาย ส่วนกลุ่มอาชีพพ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน และ กลุ่มอาชีพอื่นนั้นต้องการให้บุตรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไป มีอยู่เป็นจำนวนมาก ที่จะให้สมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี และ ๒๐ - ๒๔ ปี มีสัดส่วนน้อยกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกร ทั้งนี้ อาจเนื่องจากกลุ่มอาชีพเหล่านี้ไม่ต้องการพึ่งพาด้านแรงงานในการทำนา เช่นกลุ่มอาชีพเกษตรกร หรือ อาจเป็นเพราะต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาสูง หรือปัจจุบันกำลังสอคล้องขึ้น จึงต้องยืดเวลาการ สมรสออกไป ดังนั้นทัศนคติเกี่ยวกับอายุสมรสของบุตรจึงสูงขึ้นด้วย ผลการศึกษาในเรื่องนี้จึงเป็นไป ตามสมมุติฐานที่ว่า "บิกามารคาที่มีอาชีพในทาง เกษตรกรรมน่าจะต้องการให้บุตรสมรสเมื่ออายุน้อย"

อาชีพนั้นนอกจากจะมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดอายุสมรสของบุตรแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ ต่อการกำหนดแบบครอบครัวของบุตรอีกด้วย โดยพบว่าบิกามารคาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกร มี ทัศนคติที่จะให้บุตรชาย บุตรสาว และบุตรสมรสเข้ามาอยู่รวมควยในครอบครัว ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่น นอกเหนือจากกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีทัศนคติที่จะให้บุตรแยกไปอยู่ต่างหาก ทั้งยังพบว่าจำนวนบุตรที่มี ชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในการกำหนดแบบครอบครัวของบุตรด้วย คือในกลุ่มบิกามีอาชีพเกษตรกร เช่นเดียวกันนี้ พวกที่มีบุตรน้อย (๑ - ๒ คน) มักต้องการให้บุตรชายและบุตรสมรสเข้ามาอยู่รวมควย ร้อยละ ๕๐ แต่ถ้าเป็นพวกที่มีบุตรมาก (๓ คนขึ้นไป) ความต้องการที่จะให้เข้ามาอยู่รวมควยลดลง ไปมาก เหลือเพียงร้อยละ ๒๗ (ตารางที่ ๕) สำหรับบุตรสาวนั้น บิกามีในกลุ่มอาชีพเกษตรกรที่มี

บุตรน้อย (๑ - ๒ คน) ร้อยละ ๖๖ ที่ต้องการให้บุตรสาวและบุตรชายเข้ามาอยู่รวมควย กลุ่มที่มีบุตรมาก (๓ คนขึ้นไป) จะลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๔๓ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มที่มีบุตรมากแล้วมีความต้องการพึ่งพาคานแรงงานต่ำกว่ากลุ่มที่มีบุตรน้อย หรืออาจเป็นเพราะสมาชิกในครอบครัวมากและทำให้ทานคับแคบอยู่แล้ว และเป็นที่น่าสนใจกว่าความต้องการที่จะให้บุตรสาวและบุตรชายเข้ามาอยู่รวมควยมีสัดส่วนสูงกว่าที่ต้องการให้บุตรชายและบุตรสาวเข้ามาอยู่รวมควย ทั้งนี้เนื่องจากความห่วงใยที่มีต่อบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย และเป็นไปตามประเพณีของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยในชนบท ซึ่งถือว่าเมื่อแต่งงานแล้ว ฝ่ายชายจะต้องเข้ามาอยู่บ้านฝ่ายหญิง ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "บิตามารคาที่มีอาชีพในทางเกษตรกรรมน่าจะต้องการให้บุตรของตนอยู่รวมในครอบครัวควยภายหลังที่สมรสแล้ว"

ปัจจัยทางคานเศรษฐกิจอีกอันหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของบิตามารคาในการกำหนดอายุสมรสของบุตร ก็คือฐานะของครอบครัว และพบว่าผลการศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "บิตามารคาที่มีฐานะยากจนน่าจะต้องการให้บุตรสมรสเมื่ออายุน้อย" กล่าวคือ บิตามารคาที่มีฐานะยากจนมักต้องการให้บุตรสมรสเร็ว คือในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี และ ๒๐ - ๒๔ ปี เป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับฐานะอยู่ในขั้นที่ ซึ่งมีความต้องการที่จะให้บุตรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไปอยู่มาก นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตก็มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในการกำหนดอายุสมรสของบุตรควย เมื่อนำมาพิจารณารวมกับฐานะของครอบครัว เพราะเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มที่มีบุตรน้อย (๑ - ๒ คน) กับกลุ่มที่มีบุตรมาก (๓ คนขึ้นไป) และอยู่ในระดับฐานะยากจนมากเช่นกันนี้พบว่ากลุ่มที่มีบุตรมากจะมีความต้องการให้บุตรสมรสเร็วกว่ากลุ่มที่มีบุตรน้อย

๔ ปัจจัยทางคานสังคมที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบิตามารคาในการกำหนดอายุสมรสของบุตร ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "บิตามารคาที่มีระดับการศึกษาสูงน่าจะต้องการให้บุตรสมรสเมื่ออายุมาก" กล่าวคือ บิตามารคาที่มีระดับการศึกษาสูง (จบ ป.๗ ขึ้นไป) มักต้องการให้บุตรชายสมรสเมื่ออายุมาก คือในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๕ และร้อยละ ๑๔ ตามลำดับ ส่วนพวกที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า หรือในกลุ่มไม่รู้หนังสือ ร้อยละ ๑๔ เห็นว่าบุตรชายควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี มีเพียงร้อยละ ๓ ที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป ในกลุ่มนี้ก็มีความเห็นที่จะให้บุตรสมรสเร็วกว่า คือในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี และ ๒๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๑๐ และร้อยละ ๖๓ ตามลำดับ (ตารางที่ ๑๓) สำหรับ

ทัศนคติของมารดาที่มีต่ออายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชายก็ให้ผลคล้ายคลึงกัน เป็นที่น่าสังเกต
 ว่าในกลุ่มบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง (จบ ป. ๗ ขึ้นไป) ไม่มีเลยที่ต้องการให้บุตรชายสมรสใน
 หนวคอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี แต่สำหรับบุตรสาวนั้นพบมีอยู่บ้างที่ต้องการให้สมรสในหนวคอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี
 ในความคิดเห็นของบิดา แตกกันน้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มระดับการศึกษาอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยบิดา
 มารดาที่มีการศึกษาสูง มีความคิดที่จะให้บุตรมีความก้าวหน้า โดยให้รับการศึกษาสูงขึ้น ดังนั้นทัศนคติ
 ในการกำหนดอายุสมรสของบุตรจึงสูงขึ้นด้วย

ในการการเลือกคู่สมรสของบุตรนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างเด่นชัดระหว่างทัศนคติของ
 บิดามารดาในระดับการศึกษาต่าง ๆ เพราะได้พบว่า ในทุกระดับการศึกษาก็ยินยอมให้บุตรได้เลือก
 คู่สมรสเอง และการศึกษาแบบครอบครัวของบิดามารดา ต่อทัศนคติในการกำหนดแบบครอบครัวของ
 บุตรก็ไม่พบความแตกต่างแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในชนบทมีกลุ่มอาชีพเกษตรกรมากกว่ากลุ่ม
 อาชีพอื่น ๆ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีความต้องการพึ่งพาทางบ้านแรงงาน และต้องการที่จะให้บุตร
 และคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมในครอบครัวด้วยอยู่แล้ว ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงเป็นการสนับสนุนสมมุติฐาน
 ข้างต้นอีกอันหนึ่งด้วย

จากการศึกษาเรื่องความเชื่อถือสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ เช่น ความเชื่อถือว่าดวงชะตา
 คู่สมรสชักกัน ต่อทัศนคติของบิดาในการเลือกคู่สมรสของบุตร พบว่าไม่มีผลต่อการเลือกคู่ของบุตรแต่
 อย่างใด โดยได้พบว่าบิดามารดาที่ยินยอมให้บุตรได้เลือกคู่สมรสเองมากกว่าที่จะต้องการให้พ่อแม่เลือก
 ให้ หรืออื่น ๆ แต่ได้พบว่าในกลุ่มที่มีทัศนคติว่าการเลือกคู่สมรสของบุตรนั้น พ่อแม่จะต้องเลือกให้
 และมีความเชื่อถือในเรื่องดวงชะตาคู่สมรสชักกันด้วยแล้ว บิดาก็ไม่ยอมให้บุตรชาย หรือบุตรสาว
 สมรสกับบุคคลนั้นมากกว่าที่จะยอม

สำหรับปัจจัยทางด้านประชากรที่สำคัญ ก็คืออายุปัจจุบันของบิดามารดา ซึ่งพบว่ามีความ
 สัมพันธ์ต่อทัศนคติในการกำหนดอายุสมรสของบุตร โดยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "อายุปัจจุบันของ
 บิดามารดาน่าจะมีผลต่อทัศนคติในการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตร" กล่าวคือ บิดา
 มารดาที่มีอายุน้อย (๒๐ - ๒๔ ปี) มักต้องการให้บุตรสมรสเร็ว คือในหนวคอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี มาก
 กว่าบิดามารดาที่อยู่ในกลุ่มอายุสูงขึ้นไป ซึ่งรวมทั้งที่ต้องการให้บุตรที่สมรสในหนวคอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี
 ด้วย ส่วนบิดามารดาที่มีอายุมาก (๒๕ - ๓๔ ปี, ๓๕ - ๔๔ ปี และ ๔๕ ปีขึ้นไป) มีอยู่เป็นจำนวน

มากที่สุดต้องการให้บุตรสมรสในแนวอายุ ๒๕ - ๒๘ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดาที่มีอายุมาก มีประสิทธิภาพมาก ผ่านชีวิตครอบครัวมามากกว่าบิดามารดาที่ยังมีอายุแยะและได้เห็นความลำบากของชีวิตแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย จึงมีความต้องการที่จะให้บุตรสมรสเมื่ออายุสูงขึ้น

สำหรับอายุแรกสมรสของบิดามารดานั้น ไม่ให้ผลอย่างไรต่อทัศนคติของบิดามารดาในการกำหนดอายุสมรสของบุตร

การศึกษาในครั้งนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรส่วนใหญ่ มีอิทธิพลต่อทัศนคติของบิดามารดาในเรื่องการสมรสของบุตรอยู่บ้าง ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยบางอย่างที่ไม่แสดงความแตกต่างให้เห็นเด่นชัด แต่การศึกษาครั้งนี้ก็ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของบิดามารดา และให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชายและบุตรสาว แบบครอบครัวภายหลังการสมรสของบุตรชายและบุตรสาว รวมทั้งการเลือกคู่สมรสของบุตรชายและบุตรสาว ตามทัศนคติของบิดามารดาที่อยู่ในชนบทของประเทศไทย ทราบถึงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของบิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการสมรสของบุตรในหลายด้าน นอกจากนี้การศึกษานี้ยังอาจใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาลักษณะอื่นในแหล่งอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนที่เป็นการศึกษาวิจัยในเขตเมืองของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะที่แตกต่างของทัศนคติและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเขตเมืองกับเขตชนบท.

